

Er ref/dnr: Fi2019/00431/S2

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 5 mars 2019

Yttrande över Finansdepartementets promemoria ”Höjd energiskatt och koldioxidskatt på bränslen vid viss användning samt höjd skatt på kemikalier i viss elektronik”.

Sammanfattning

- Skatteundantagen för dieselanvändning i gruvindustriell verksamhet slopas enligt förslaget från 1 augusti 2019. Naturskyddsföreningen stödjer förslaget.
- Naturskyddsföreningen stödjer också förslaget att från samma datum belägga fossila bränslen i kraftvärmeproduktion med full energi- och koldioxidskatt.
- I ett annat förslag som nyligen remitterats föreslår finansdepartementet att skattenedsättningen för diesel till arbetsmaskiner inom jord-, skogs- och vattenbruk tvärtom utökas med sammanlagt 430 miljoner till totalt 1250 miljoner. Det är naturligtvis direkt kontraproduktivt för klimatpolitiken och i relation till de skattenedsättningar på sammanlagt cirka 900 miljoner som nu föreslås bli avskaffade.
- Avskaffandet av de klimatskadliga subventioner som dessa två skatteundantag utgör bör ses som ett första steg mot en total avveckling av klimatskadliga subventioner. Den totala volymen av klimatskadliga subventioner i den svenska statsbudgeten har tidigare av Naturskyddsföreningen beräknats till minst 30 miljarder per år. Föreningen anser att tydliga skrivningar kring ytterligare borttaganden bör finnas med i statsbudgeten för 2020 samt att en plan för fullständig utfasning av dessa bör tas fram.
- Förslaget till höjning av kemikalieskatten är ett bra steg till att styra om användningen av farliga flamskyddsmedel till mindre farliga alternativ. Dock ser Naturskyddsföreningen att skatt på farliga kemikalier bör breddas till att omfatta fler konsumentprodukter, för att skydda hälsan och minska mängden farliga kemikalier som kommer ut i naturen.

Specifika synpunkter

Slopad skattenedsättning för diesel i gruvindustriell verksamhet

Enligt 6a kap, 1 §, p. 13 lag om skatt på energi är energiskatten nedsatt med 89 procent och koldioxidskatten med 40 procent för gruvtruckar och liknande som används vid mineralbrytning. Personbilar, lastbilar och bussar som används i gruvindustriell verksamhet omfattas inte. Skattenedsättningen gäller endast i anslutning till utvinning av fast berg. Grustag eller vägbyggen etc. omfattas inte.

Skatteundantagen gav 2018 upphov till en skatteutgift på 310 respektive 180 miljoner, sammanlagt 490 miljoner jämfört med de normerande energi- och koldioxidskatterna på bensin.¹

Nu föreslås i föreliggande promemoria från Finansdepartementet att dessa skatteundantag avskaffas från 1 augusti 2019. Naturskyddsföreningen stödjer det förslaget.

Dock förefaller de ökade skatteintäkter som beräknas i promemorian väl lågt angivna. Enligt tidigare prognoser i regeringens skrivelse 2017/18:98 beräknades skatteutgiften med bibehållen subvention till 470 miljoner år 2020. Promemorian anger den till 340 miljoner per år. Det är oklart vari skillnaden består.

Skatteundantagen för gruvnäringen har gett mindre incitament för energieffektivisering eller övergång till förnybara drivmedel. Alternativa metoder för transport av malm och gråberg som järnväg, linbanor, transportband och liknande har varit ekonomiskt mindre attraktiva. Undantaget har också gett en sämre konkurrenssituation för de eldrivna gruvtruckar som nu börjat komma ut på marknaden. Skatteundantaget har därtill gjort att gruvnäringen saknat ekonomiska incitament att använda diesel med låginblandning av förnybara komponenter. Av alla dessa skäl är det bra att skatteundantagen avskaffas.

Ett slopande av dessa skatteundantag medför ökade kostnader för gruvföretagen i och med att de nu får betala full energi- och koldioxidskatt för sina gruvtruckar. Transporter inom gruvan med gruvtruckar står dock endast för en mindre del av företagets totala koldioxidutsläpp. Bearbetning av malmen i smältverk och pelletsverk står för merparten av utsläppen från de två helt dominerande företagen inom gruvindustrin, LKAB och Boliden.

LKABs totala utsläpp av koldioxid var år 2017 närmare 750 000 ton. Men endast 22 000 ton kom från användningen av dieselolja. Boliden minerals släppte ut närmare 1 miljon ton koldioxid samma år. LKAB omsatte år 2017 23,5 miljarder och Boliden 49,5 miljarder. En avveckling av skattenedsättningen för bränsle till gruvtruckar utgör därför en högst marginell andel av bolagens omsättning.

Slopad skattenedsättning av energiskatt och höjd koldioxidskatt för värmeproduktion i kraftvärmeverk.

Energiskatten är i dagsläget nedsatt med 70 procent för fossila bränslen som används i kraftvärmeverk för att producera värme, därtill råder full skattebefrielse från koldioxidskatten för värmedelen. Detta gäller både de större anläggningar som är med i EUs system för utsläppshandel och de mindre anläggningar som står utanför.

Nu föreslås i promemorian att dessa skatteundantag slopas från den 1 augusti 2019 och att fossila bränslen i kraftvärmeproduktion därefter beläggs med full energi- och koldioxidskatt. Naturskyddsföreningen stödjer förslaget.

Fortsatt undantag föreslås dock för värmeproduktion inom industriella tillverkningsprocesser. Även detta skatteundantag borde slopas, även om det är av begränsad omfattning (berör främst SSAB/Luleåkraft). Det rör sig trots allt om ett betydande utsläpp på kring 1,8 miljoner ton koldioxid per år bara från Luleåkrafts anläggning som är sammankopplad med SSABs stålproduktion.

¹ [Regeringens skrivelse 2017/18:98, sid 33.](#)

Andelen fossila bränslen i kraftvärmen har minskat kraftigt under senare år. Fortfarande används dock en mindre mängd olja som spetslast och tändmedel för i övrigt bioeldade kraftverk. Fortfarande eldas det också med kol i ett fåtal anläggningar och i Malmö respektive Göteborg finns anläggningar som är kopplade till det västsvenska naturgasnätet. I promemorian redovisas föredömligt de avvecklingsplaner som finns för kvarvarande fossileldade kraftvärmeverk, där den absoluta merparten beräknas vara avvecklade till 2025 (med undantag för Ryaverket i Göteborg). Det slojade skatteundantaget kan tänkas påskynda denna planerade utfasning, men då utfasningen kräver planering och utbyggnad av nya anläggningar m.m. så är sannolikt denna effekt måttlig.

Höj inte andra klimatskadliga subventioner

I finansdepartementets promemoria ”Befrielse från koldioxid- och energiskatt i vissa fall och förändrad omräkning av skattesatserna för diesel och bensin” (Fi2019/00121/S2) föreslås en utökad skattenedsättning för arbetsmaskiner inom jord- och skogsbruk samt vattenbruk som kommer att öka statens skatteutgifter med cirka 430 miljoner om året. Det är naturligtvis direkt kontraproduktivt för klimatpolitiken och i relation till de borttagna klimatskadliga subventioner på sammanlagt kring 900 miljoner som föreslås i den nu remitterade promemorian.

Ytterligare avveckling av skatteundantag nödvändig

Det är principiellt riktigt och värdefullt att skatteundantag för användning av fossila bränslen tas bort med direkt hänvisning till de av riksdagen antagna klimatmålen. Avskaffandet av de klimatskadliga subventioner som dessa två skatteundantag utgör bör ses som ett första steg mot en total avveckling av sådana subventioner.

Statsbudgeten omfattar totalt minst 30 miljarder i klimatskadliga subventioner.² Subventioner motsvarande cirka 10 miljarder kronor per år kräver internationella förhandlingar för att avskaffas, medan Sverige har full rådighet över subventioner motsvarande minst 20 miljarder kronor per år. Gemensamt för de klimatskadliga subventionerna är att de allvarligt försvårar arbetet med att nå klimatmålen. En plan för fullständig utfasning av alla klimatskadliga subventioner bör tas fram. Tydliga skrivningar kring ytterligare borttaganden bör finnas med i statsbudgeten för 2020.

Höjd kemikalieskatt

Skatten på farliga flamskyddsmedel i vitvaror och övrig elektronik är för närvarande 8 kr/kg respektive 122 kr/kg, med ett maximalt belopp på 327 kr. Promemorian föreslår en ökning av skatten till 11 kr/kg för vitvaror och 160 kr/kg för övrig elektronik, med ett maximalt belopp på 440 kr. För produkter som inte innehåller farliga flamskyddsmedel kan avdrag på skatten göras, med som mest 90 %. Naturskyddsföreningen anser att ökningen av skatten är rimlig och ytterligare förstärker övergången till mindre farliga flamskyddsmedel i elektronik.

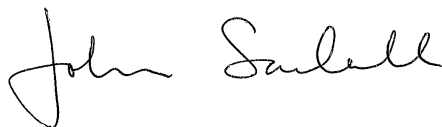
Samtidigt vill Naturskyddsföreningen se en breddning av skatten på farliga kemikalier till att omfatta flera konsumentprodukter, för att skydda människor och djurs hälsa och minska mängden farliga kemikalier som hanteras och kommer ut i naturen.

² [Avskaffa klimatskadliga subventioner, rapport, Naturskyddsföreningen 2018.](#)

Detta remissvar har utarbetats av Anders Friström, utredare och David Kihlberg, avdelningschef, båda vid avdelningen för klimat och juridik på Naturskyddsföreningens rikskansli samt Cecilia Hedfors vid kansliets avdelning för hav, jordbruk och kemikalier och Therese Jacobsson, chef för samma avdelning.

För Naturskyddsföreningen

Stockholm dag som ovan

Johanna Sandahl
ordförande

David Kihlberg
chef för klimat och juridik